

นักวิเคราะห์ชี้กฎระเบียบอาจเป็นอุปสรรคของ กิจการเพื่อสังคมในภูมิภาคเอเชีย

Regulation can hinder not help Asia's social enterprises, analysts say

Rina Chandran

กรุงเทพมหานคร (มูลนิธิทอมสันรอยเตอร์- Thomson Reuters Foundation) - เนื่องจากประเทศในเอเชียส่วนใหญ่มองว่ากฎหมายจะเป็นสิ่ง
ที่ส่งเสริมกิจการเพื่อสังคม นักวิเคราะห์ได้ตั้งข้อสังเกตเมื่อวันพฤหัสบดีที่ผ่านมาว่าการออกกฎหมายไม่ได้ทำให้เกิดการพัฒนา อีกทั้งยังไม่ได้ช่วยเพิ่มจำนวน
ของผู้ประกอบการที่มีจริยธรรมด้วย

ประเทศไทยได้ผ่านร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม
ซึ่งได้กำหนดมาตรการลดหย่อนภาษีและมาตรการจูงใจอื่น ๆ ให้แก่ผู้ประกอบการ
กิจการเพื่อสังคมที่ได้รับการจดทะเบียนแล้ว ทั้งนี้โดยมีจุดประสงค์เพื่อเปลี่ยน
ผลกำไรให้เกิดเป็นผลกระทบในเชิงบวกแก่สังคม กิจการเหล่านี้จะสามารถจด
ทะเบียนได้ หากมีรายได้จากธุรกิจมากกว่าครึ่งหนึ่งของรายได้รวม และนำผล
กำไรร้อยละ 70 กลับมาลงทุน นายวิชิต จรัสสุขสวัสดิ์ ผู้อำนวยการกองกฎหมาย
อุตสาหกรรม คณะกรรมการกฤษฎีกา ซึ่งเป็นผู้เกี่ยวข้องในการร่างพระราช
บัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม กล่าวว่า “กฎหมายจะทำให้กิจการเพื่อสังคม
และผู้สนับสนุนกิจการเพื่อสังคมได้รับผลประโยชน์อย่างหลากหลาย”

“เป็นที่ยอมรับว่ากิจการเพื่อสังคมมีบทบาทในการแก้ไขปัญหาด้าน
สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม” นายวิชิต กล่าวเมื่อวันพฤหัสบดีที่ 7 มีนาคม
2562 ในการประชุมระดับภูมิภาค ณ กรุงเทพมหานคร ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
กิจการเพื่อสังคมช่วยลดช่องว่างของความไม่เสมอภาค และสร้าง
โอกาสในการประกอบอาชีพ

ประเทศไทยเป็นหนึ่งในไม่กี่ประเทศของภูมิภาคนี้ที่มีกฎหมาย
เกี่ยวกับกิจการเพื่อสังคม ในประเทศเวียดนามมีการปรับปรุงกฎหมายด้าน
การประกอบกิจการเพื่อสังคม เมื่อปี 2557 เพื่อกำหนดค่านิยมทางกฎหมาย
ของกิจการเพื่อสังคมให้ชัดเจน ในขณะที่ประเทศเมียนมาร์มีการจัดตั้งคณะ
กรรมการส่งเสริมธุรกิจแบบมีส่วนร่วม (Inclusive Businesses) และการลงทุน
เพื่อสร้างผลกระทบ (Impact Investing)

ประเทศมาเลเซียมีแผนยุทธศาสตร์ 3 ปี ในการส่งเสริมผู้ประกอบการ
ทางสังคม ซึ่งสิ้นสุดไปเมื่อปีที่แล้ว ในขณะที่ประเทศฟิลิปปินส์มีการยก
ร่างกฎหมายเพื่อลดปัญหาความยากจนผ่านการประกอบกิจการเพื่อสังคม
Mr Tristan Ace หัวหน้าโครงการกิจการเพื่อสังคมของบริติชเคาท์ซิล กล่าวใน

BANGKOK (Thomson Reuters Foundation) - As more
Asian nations consider laws to promote social enterprises,
analysts on Thursday warned that legislation could hold
back, not help the growing number of ethical businesses.

Thailand last week passed a social enterprise act
that gives tax breaks and other incentives to registered ven-
tures that aim to deliver a positive social impact while turn-
ing a profit. Such ventures can register if they generate half
their revenues from the business, and reinvest 70 percent
of profits. “The law makes it possible for social enterprises -
and their supporters - to receive various benefits,” said Vichit
Charadsooksawad, director of the industry law division of the
government’s advisory council, who helped draft the law.

“It recognizes the role that social enterprises can
play in solving social, economic and environmental chal-
lenges,” he said on Thursday at a regional conference in
Bangkok. Across Southeast Asia, social enterprises are help-
ing narrow inequality and create livelihood opportunities.

Thailand is among the few countries in the region
with legislation aimed at such ventures. Vietnam revised its
enterprise law in 2014 to provide a legal definition of social
enterprise, while Myanmar set up a committee to promote
inclusive businesses and impact investing.

Malaysia had a three-year strategy to promote so-
cial ventures that ended last year, while the Philippines had
drafted a bill to reduce poverty through social entrepre-
neurship. But regulation is not always needed or desired,
Tristan Ace, who heads the British Council’s social enterprise
program, said on the sidelines of the conference. “There is
a difference between recognition and regulation. Recognition
sends an important signal to the market that it is being taken
seriously,” he said.

การประชุมว่า บางกรณีกฎหมายก็ไม่ได้เป็นสิ่งที่จำเป็นหรือต้องการเสมอไป “มีข้อแตกต่างระหว่างการสร้างรับรู้และกฎระเบียบ การรับรู้สิ่งสัญญาณสำคัญ สู่ตลาดว่ามีการดำเนินการอย่างจริงจัง”

“แต่เมื่อธุรกิจของคุณอยู่ในระยะเริ่มต้นของการเจริญเติบโต คุณไม่ต้องการให้มีข้อจำกัดทางกฎหมายมากเกินไป ดังนั้นกฎหมายสามารถเกิดขึ้นภายหลังได้” Mr Tristan กล่าวกับผู้สื่อข่าวของมูลนิธิธอมสันรอยเตอร์

รัฐบาลต้องช่วยภาคธุรกิจให้พัฒนาความสามารถเป็นอันดับแรก และพัฒนาความสามารถในการเข้าถึงทางการเงิน แทนการคำนึงถึงประเด็นด้านกฎหมาย Mr Tristan กล่าว

ประเด็นดังกล่าวได้รับการสะท้อนอีกครั้งจาก Mr Alfie Othman ผู้อำนวยการองค์กร Singapore Centre for Social Enterprise ซึ่งเป็นองค์กรที่จัดการฝึกอบรมและระดมทรัพยากรต่าง ๆ ให้กับผู้ประกอบการเพื่อจริยธรรมเหล่านี้ “พวกเราไม่เห็นด้วยกับกฎระเบียบ เพราะมันอาจทำลายนวัตกรรมของภาคธุรกิจ” “มาตรการลดหย่อนภาษีไม่ใช่ประเด็นสำคัญ เราต้องการให้ภาคธุรกิจเจริญเติบโตเสียก่อน” Mr Romy Cahyadi ประธานบริษัท Instella ซึ่งเป็นองค์กรที่สนับสนุนกิจการเพื่อสังคม กล่าวว่า ในประเทศอินโดนีเซียมีการหารือกันว่ากฎหมายใหม่มีความจำเป็นหรือไม่ “กิจการเพื่อสังคมบางกิจการต้องการความชัดเจนและการยอมรับในฐานะนิติบุคคล”

“รัฐบาลมีแผนที่จะนำประเด็นด้านกิจการเพื่อสังคมบรรจุไว้ในแผนชาติ 5 ปี เพราะเราเชื่อว่าวิธีนี้เป็นวิธีการที่ดี” ประเทศไทยมีการดำเนินการด้านกิจการเพื่อสังคมมาเป็นเวลานาน ยกตัวอย่างธุรกิจแหวกแนว เช่น ร้านอาหาร Cabbages and Condoms ซึ่งก่อตั้งขึ้นเมื่อ ปี 2517 เพื่อระดมทุนให้กับโครงการเอดส์ และหลักสูตรเพศศึกษา

ธุรกิจนี้เติบโตและขยายตัวเป็นเครือข่ายร้านอาหารและรีสอร์ทในประเทศไทยและต่างประเทศ นายมิชัย วีระไวทยะ ผู้ก่อตั้งธุรกิจดังกล่าวข้างต้น และเป็นที่รู้จักในฐานะบิดาแห่งวงการกิจการเพื่อสังคมของประเทศไทย กล่าวว่า “ในช่วงที่เราเริ่มต้นธุรกิจ ยังไม่มีการใช้คำว่า ‘กิจการเพื่อสังคม’ พวกเราสร้างรายได้เป็นอย่างดีโดยปราศจากการสนับสนุนจากรัฐบาล และมีการเสียภาษีเช่นเดียวกับบริษัทอื่น ๆ”

นายมิชัย กล่าวว่า “สิ่งที่จำเป็นมากกว่ากฎหมาย คือ ความตระหนักรู้และการศึกษา”

“But when you have a sector in a nascent stage of growth, you don’t want to restrict it too much. Regulation can come later,” he told the Thomson Reuters Foundation. Instead, governments must first help the sector develop talent, and improve access to finance, said Ace.

This view was echoed by Alfie Othman, who heads the Singapore Centre for Social Enterprise, which provides training and other resources for ethical entrepreneurs.

“We are opposed to regulation - it would kill innovation in the sector,” he said. “The tax breaks are not that important - we want the sector to grow first.” Meanwhile in Indonesia, there is a discussion on whether a new law is needed, said Romy Cahyadi, chief executive at Instella, which supports social enterprises. “Some social enterprises want greater clarity and recognition as legal entities,” he said.

“The government plans to include social enterprise in the five-year national plan. We believe that’s a good approach.” Thailand has a long history of social enterprises, with the quirky Cabbages and Condoms restaurant set up in 1975 to fund AIDS projects and sexual-health education programs.

It has since grown into a chain of restaurants and resorts in Thailand and overseas. “When we began, even the term ‘social enterprise’ was not used. We made good money without any government support, and paid tax like any company,” said founder Mechai Viravaidya, known as the “godfather” of Thai social business.

“More than legislation, what we need is awareness and education,” he said.

Vocabulary

Regulation (n.)	กฎข้อบังคับ กฎเกณฑ์ ระเบียบ	revenues (n.)	รายได้
social enterprise (n.)	กิจการเพื่อสังคม	reinvest (v.)	ลงทุนซ้ำ
legislation (n.)	การออกกฎหมาย	profit (n.)	กำไร
ethical (adj)	เกี่ยวกับจริยธรรม	impact investing (n)	การลงทุนเพื่อสร้างผลกระทบ
incentives (n)	สิ่งกระตุ้น สิ่งจูงใจ	entrepreneurship (n.)	ความเป็นผู้ประกอบการ
register (v.)	ลงทะเบียน ขึ้นทะเบียน จดทะเบียน	nascent (adj.)	เพิ่งเริ่มใหม่
ventures (n.)	การลงทุน ธุรกิจ กิจการ	tax breaks (n.)	การยกเว้นภาษี การลดหย่อนภาษี
social impact (n.)	ผลกระทบทางสังคม		